

راهکارهای صدرالمتألهین در حل مسئله خودفریبی

دکتر فروغ السادات رحیم پور^۱

حمید رضا عبدلی مهرجردی^۲

چکیده

خودفریبی از جمله رذایل اخلاقی است که در فرهنگ قرآنی- اسلامی ذیل عناوینی همچون تسویل و تدلیس نفس اماره مورد بررسی قرار گرفته است. صدرالمتألهین این بیماری نفسانی را در مباحث انسان شناسی خود مطرح کرده و معتقد است اصلی ترین عامل ایجاد آن مستولی شدن شهوت و غضب بر وجود آدمی و نیز غلبه واهمه و خیال بر عقل و خرد اوست. خودفریبی مصادیق متعددی دارد که از آن جمله می توان به توجیه، انکار، دلیل تراشی، مغالطه، دروغ و تقلید اشاره کرد. این مقاله بر آن است تا ضمن تبیین دقیق مساله خودفریبی از منظر حکمت متعالیه، راهکارهای مقتضی برای درمان آن را معرفی کند. به باور ملاصدرا خودشناسی مقدمه درمان بیماری های درونی همچون خودفریبی است. توبه، تعقل و استدلال گرایی نیز می توانند در درمان این بیماری نفسانی کارآمد باشند.

واژگان کلیدی: حکمت متعالیه، خودفریبی، خودشناسی.

^۱ - دانشیار گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه اصفهان (fr.rahimpoor@gmail.com)

^۲ - دانشجوی دکتری حکمت متعالیه دانشگاه اصفهان (h.r.abdoli@gmail.com)